

VASİYATNOMA, DALOLATNOMANING YOZILISH TARTIBI

Reja:

1. Vasiyatnomaning o‘ziga xos xususiyatlari
2. Vasiyatnomaning turlari
3. Dalolatnomaning zaruriy qismlari
4. Dalolatnomaning turlari

VASİYATNOMA

Vasiyatnoma bir shaxsning (vasiyat qiluvchining), u vafot qilgan taqdirda, o‘ziga qarashli bo‘lgan mol-mulkni tasarruf etish bo‘yicha xohish-irodasi bayon qilingan hujjatdir. U muayyan andoza bo‘yicha tuzilishi, belgilangan talablarga (vasiyat qiluvchining huquqiy muomala layoqati, farmoyishning qonuniyligi, vasiyat qiluvchi tomonidan o‘zining so‘nggi xohish-irodasini bayon qilish erkinligi) javob berishi kerak.

Vasiyatnoma bo‘yicha har qanday shaxs (jumladan, qonunda belgilangan merosxo‘rlar doirasiga kirmaydigan shaxslar ham), shuningdek, davlat, jamoat, kooperativ tashkilotlari merosxo‘r bo‘lishi mumkin. Vasiyat qiluvchi o‘z mol-mulkini (uning bir qismini) bir yoki bir necha merosxo‘rga, shu bilan birga, yuridik shaxslarga, davlatga yoki fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish idoralariga vasiyat qilish huquqiga ega. U, shuningdek, vasiyatnomada o‘limidan so‘ng uni qaysi qabristonga ko‘mish, yodgorlik qo‘yish yoki qo‘ymaslik, qanday marosimlar o‘tkazish haqida va shunga o‘xshash farmoyishlar berish huquqiga ega.

Vasiyat qiluvchi yoki meros qoldiruvchi vasiyatnoma tuzilganidan keyin uni istagan paytda bekor qilish va o‘zgartirish borasida erkin bo‘lib, bunda u bekor qilish yoki o‘zgartirish sabablarini ko‘rsatishga majbur emas.

O‘zbekiston Respublikasi Fuqarolik kodeksining 1124-1133-moddalarida vasiyatnoma, uning shakli va yozilish uslubi, turlari, uni bekor qilish va o‘zgartirish, vasiyatnoma bilan bog‘liq boshqa holatlar batafsil ko‘rsatib berilgan.

Vasiyatnoma, odatda, yozilgan joyi va vaqtি ko‘rsatilgan holda yozma shaklda tuzilishi lozim. Quyidagi vasiyatnomalar yozma shaklda tuzilgan hisoblanadi:

a) notarial tasdiqlangan vasiyatnomalar; b) notarial tasdiqlangan vasiyatnomalarga tenglashtirilgan vasiyatnomalar.

Yozma shakldagi vasiyatnoma vasiyat qiluvchining o‘z qo‘li bilan imzolanishi kerak. Agar vasiyat qiluvchi biron-bir jismoniy nuqsoni, kasalligi yoki savodsizligi tufayli vasiyatnomani o‘z qo‘li bilan imzolay olmasa, uning iltimosiga binoan, notarius yoki qonunga muvofiq vasiyatnomani tasdiqlaydigan boshqa shaxs hozir bo‘lganida, vasiyat qiluvchi o‘z qo‘li bilan imzolay olmaganligining sabablari ko‘rsatilgan holda, vasiyatnomaga boshqa shaxs imzo qo‘yishi mumkin. Lekin notarius yoki vasiyatnomani tasdiqlovchi boshqa shaxs, vasiyatnomadan manfaatdor shaxslar va ularning oila a’zolari, vasiyat qiluvchining qonuniy merosxo‘rlari, to‘liq muomala layoqatiga ega bo‘lmagan fuqarolar, vasiyatnomani o‘qiy olmaydigan boshqa shaxslar, yolg‘on guvohlik bergani uchun ilgari sudlangan shaxslar

vasiyatnomaga imzo qo'yishi mum- kin emas.

Notarial tasdiqlangan vasiyatnama vasiyat qiluvchi to- monidan yozilgan yoki uning so'zlaridan notarius tomonidan yozib olingan bo'lishi kerak. Vasiyatnomani keyingi holatda yozib olish paytida umumiy qabul qilingan texnika vositalaridan foydalanish mumkin.

Vasiyat qiluvchining so'zlaridan notarius tomonidan yozib olingan vasiyatnomani imzolashdan oldin vasiyat qiluvchi uning matnini notarius oldida to'liq o'qib chiqishi lozim. Agar vasiyat qiluvchi ayrim obyektiv sabablarga ko'ra vasiyatnomani shaxsan o'qiy olmasa, uning matni vasiyat qiluvchiga notarius tomonidan o'qib eshittiriladi, bu holat vasiyatnomada tegishlicha qayd etiladi.

Vasiyat qiluvchining xohishiga ko'ra, vasiyatnama notarius tomonidan uning mazmuni bilan tanishib chiqilmasdan (maxfiy vasiyatnama) tasdiqlanadi. Maxfiy vasiyatnomani vasiyat qiluvchi haqiqiy sanalmaslik xavfi (ehtimoli) borligidan o'z qo'li bilan yozishi va imzolashi kerak. Vasiyatnama ikki guvoh va notarius ishtirokida xatjildga solinib, xatjild yelimla- nishi lozim. Guvohlar, familiya, ismi va otaismarlari hamda doimiy turarjoyolarini ko'rsatgan holda, xatjildga imzo qo'yadilar. Ushbu xatjild guvohlar va notarius ishtirokida boshqa xatjildga solinadi va bu xatjild ham yelimlanib, notarius unga tasdiqlash ustxatini yozib qo'yadi.

1-6-ilovalarda notarial tasdiqlangan vasiyatnama namunalari keltirildi.

Notarial tasdiqlangan vasiyatnama namunalari

1-ilova

VASIYATNOMA

Farg'ona viloyati Quva shahri, ikki ming o'n sakkizinch yilning yigirma uchinchi aprel kuni

Men, Quva shahri Farg'oniyo ko'chasi 158-uyda yashovchi Sodiq Sobirovich Ikromov, vafotim oldidan ushbu vasiyatnama orqali quyidagi topshiriqni beraman:

1. Mening vafotim oldidan menga tegishli bo'lgan barcha mol-mulkimni, jumladan, Quva shahri Farg'oniyo ko'chasi 54-raqamli hovli-joyimni, uning nimalardan iborat ekanligidan va qayerda joylashganligidan qat'i nazar, qizim, Nazira Sodiqovna Abdurakovaga vasiyat qilib qoldiraman.

2. Menga O'zbekiston Respublikasi Fuqarolik kodeksidagi 1142-moddaning mazmuni, ya'ni merosdan majburiy ulush olish huquqiga ega bo'lgan merosxo'rlar haqida notarius tomonidan tushuntirish berildi.

Ushbu vasiyatnama ikki nusxada tuzilib imzolandi: ularning biri saqlash uchun Quva shahri davlat notarial idorasida qoldirildi, ikkinchisi vasiyat qiluvchi S.S. Ikromovga berildi.

(Imzo)

S. Ikromov

Vasiyatnomadagi tasdiqlovchi yozuv (ustxat)

Ushbu vasiyatnomani 2018-yil 23-aprel kuni men, Farg'ona viloyati Quva shahri davlat notarial idorasining davlat notariusi Abdusattor Abduqahhorovich

Mamadaliyev, fuqaro Sobir Sodiqovich Ikromovning xohish-irodasiga binoan va amaldagi qonunlarga rioya qilgan holda tasdiqladim.

Vasiyatnomaga fuqaro Sobir Sodiqovich Ikromov tomonidan mening huzurimda imzolandi. Vasiyat qiluvchining shaxsi aniqlandi, muomalaga layoqatliligi tekshirildi, ushbu notarial harakatni amalga oshirish chog'ida uning muomalaga layoqatliligi to'g'risida biron-bir shubha tug'ilmadidi.

Ro'yxat (reyestr)ga 1234 raqami bilan qayd etildi, 62060 so'm miqdorida davlat boji olindi.

Davlat notariusi

(imzo) A. Mamadaliyev

Muhr

DALOLATNOMA

Dalolatnoma - biron bir xo'jalik, tashkilot, korxona va muassasa yoki ayrim shaxslar faoliyati bilan bog'liq bo'lgan voqe, hodisa, ish-harakatni yoxud mavjud holatni tasdiqlash, unga guvohlik berish maqsadida bir necha kishi tomonidan tuzilgan hujjat.

Dalolatnoma, asosan, pul mablag'lari, moddiy boyliklarga bog'liq holda tuziladi. Moliya-xo'jalik faoliyatida muayyan ishni qabul qilish, tekshirish yoki taftish o'tkazish, xo'jalik buyumlari va jihozlarini hisobdan o'tkazish yoki hisobdan chiqarish, baxtsiz hodisalar, tabiiy ofatlar natijalarini tekshirishda, qonunlar buzilishi va boshqa holatlarda dalolatnomalarga murojaat etiladi.

Dalolatnomalar voqe-hodisalarni haqqoniy aks ettirish maqsadida bir necha shaxslar (muassasa rahbarining buyrug'i bilan komissiyalar, doimiy komissiyalar) yoki maxsus vakolatli yakka shaxs tomonidan tuziladi.

Dalolatnoma farmoyish yoki buyruq berishda ma'muriyat uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Dalolatnoma quyidagi zaruriy qismlar asosida tuziladi:

1. Bosh idora, muassasa va tarkibiy bo'linma nomi (zarur bo'lsa).
2. Tartib raqami va tasdiq belgisi.
3. Matn sarlavhasi.
4. Hujjat nomi (Dalolatnoma).
5. Tuzilgan sanasi va joyi.
6. Hujjatni tuzish uchun asos (muassasa rahbarining buyrug'i, yuqori idoraning qarori yoki ko'rsatmasi kabilar).
7. Komissiya (hay'at) tarkibi (raisi va a'zolari).
8. Ishtirok etuvchilar (guvohlar).
9. Dalolatnoma matni.
10. Ilovalar (har bir ilovaning necha betligi ko'rsatiladi).
11. Dalolatnoma tuzuvchilar va ishtirok etganlarning imzolari.

Eslatma: ba'zi hollarda ushbu zaruriy qismlarga boshqa ma'lumotlar ham qo'shilishi mumkin. Masalan, ishni qabul qilish-o'tkazish dalolatnomalarida topshirilayotgan qimmatbaho buyumlar, hujjatlar ham qayd etiladi (ko'pincha ilova

tarzida), topshirilayotgan paytdagi ish holatlariga baho beriladi, bajarilmagan ishlar ko'rsatiladi va hokazo.

Dalolatnomaning zaruriy qismlari asosida matn quyidagi tartibda joylashtiriladi:

Vazirlik, yuqori idora,
muassasa nomi

(TASDIQLAYMAN)
TASDIQLANGAN
(Imzo) Familiya
0000.00.00 sana

Matn sarlavhasi ("...haqida")

DALOLATNOMA

Sana

tuzilgan joyi

Asos: (muassasa rahbarining (sanadagi) — raqamli buyrug'i yoki yuqori idoraning — ... raqamli qarori).

Raisi (shaxs lavozimi, ismi va ota ismining bosh harflari, familiya).

A'zolari:

1. (lavozimi, ismi va ota ismining bosh harflari, familiyasi).
2. (lavozimi, ismi va ota ismining bosh harflari, familiyasi).
- 3.(lavozimi, ismi va ota ismining bosh harflari, familiyasidan iborat komissiya tomonidan (shaxs yoki shaxslar) lavozimi, ism-familiyasi) ishtirokida tuzildi.

MATN

Ilovalar

Komissiya raisi: (imzo) Ismi va ota ismining bosh harflari, familiyasi

Komissiya a'zolari: (imzolar) Ismi va ota ismining bosh harflari, familiyalar

Ishtirok etganlar (imzolar) Ismi va ota ismining bosh harflari, familiyalar

"Denov tekstil" paxta-to'qimachilik MChJ korxonasi

Dalolatnoma namunasi

Tasdiqlayman

"Denov tekstil" paxta-to'qimachilik MChJ korxonasi rahbari _____ S.Saidov
2020-yil 16-sentyabr

"Denov tekstil" paxta-to'qimachilik MChJ korxonasi bosh hisobchisining ishni topshirishi haqida

Dalolatnoma

2020-yil 16-sentyabr

Boysun t.

Asos: korxona rahbarining 2020-yil 17-avgustdagi 116-raqamli buyrug‘i.

Korxonaning sobiq bosh hisobchisi I.Rasulov va yangi tayinlangan bosh hisobchi S.Ikromovlar tomonidan, korxona hisobxona xodimi R.Bozorov va ish yurituvchi R.S.Tojiyevlar ishtirokida tuzildi.

Korxonaning bosh hisobchisi bo‘lib ishlagan I.Rasulov ishni topshirdi, S.Ikromov qabul qilib oldi.

Qabul qilib olingan narsalar:

1. korxonada ishlovchi barcha a’zolarning shaxsiy hujjatlari (ro‘yxat ilova qilinadi).
2. Korxona xodimlarining mehnat daftarchalari.
3. 2019-2020-yillar uchun 81 hujjat (ro‘yxat ilova qilinadi).
4. Korxonaning davlat gerbi aks ettirilgan muhr.

Dalolatnoma uch nusxada tuzildi:

1-nusxa – korxona bosh hisobchisiga.

2-nusxa — korxonaning hujjatlar yig‘ma jildiga solib qo‘yish uchun.

3-nusxa — ishni topshirgan xodimga.

Ishni topshirdim	(imzo)	I.Rasulov
Ishni qabul qilib oldim	(imzo)	S.Ikromov
Ishtirok etganlar:	(imzo)	R.Bozorov

(imzo) R.Tojiyev